

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/169/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8510201228
Dátum vydania rozhodnutia: 13. 11. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2012:8510201228.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a sudcov JUDr. Petra Straku a JUDr. Evy Šofrankovej v právnej veci žalobcu AQUA-EKO, a.s., Košická 52, 821 08 Bratislava, IČO: 36716341, právne zast. JUDr. Jozefom Sotolárom, PhD., advokátom so sídlom v Košiciach, Južná trieda 1, proti žalovanému Pozemkové spoločenstvo Nižné Ružbachy, IČO: 31946950, 065 02 Nižné Ružbachy 206, právne zastúpenému Advokátska kancelária JUDr. SIDOR, s.r.o., IČO: 36866156, Poprad, Zdravotnícka 4373/6, o zapretie vlastníckeho práva s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č. k. 2C 102/2010-237 zo dňa 30. 6. 2011 takto jednohlasne

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby.

II. Z r u š u j e rozsudok vo výroku o náhrade trov konania a v rozsahu zrušenia vec v r a c i a súdu I. stupňa na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom žalobu zamietol a zaviazal žalobcu k povinnosti nahradiť žalovanému k rukám právneho zástupcu žalovaného trovy konania vo výške 402,24 Eur, a to v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Prvostupňový súd rozsudok okrem iného odôvodnil tým, že v danej veci podľa názoru prvostupňového súdu žalobca neosvedčil danosť naliehavého právneho záujmu na určení, že žalovaný nie je vlastníkom sporných nehnuteľností, pretože ani rozhodnutie, ktorým by súd žalobe v tomto konaní vyhovel, konečným spôsobom nevyrieši otázku vlastníctva sporných pozemkov a nijako nezmení postavenie žalobcu ako vlastníka MVE G. T. vo vzťahu k pozemkom, na ktorých táto elektrárňa stojí, ani vo vzťahu k ďalším žalovaným vlastneným pozemkom. Z určenia, že žalovaný nie je vlastníkom sporných nehnuteľností taktiež bez ďalšieho nevyplýva, kto ním je, resp. bude. V tomto smere totiž podľa názoru súdu prvého stupňa nebude možné v danom prípade postupovať ani podľa § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z.z. Súd prvého stupňa sa v smere nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobcu na vyššie uvedenom určení plne stotožnil s námietkami žalovaného v jeho vyjadrení k podanej žalobe. Zároveň podľa súdu prvého stupňa pritom nemožno vyvodit' naliehavý právny záujem žalobcu na uvedenom negatívnom určení z jeho poukazu na to, že je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti evidovanej na LV č. XXXX k.ú. B. G. - rozostavanej stavby MVE G. T.. Uvedená stavba stojí z časti na parcele registra C parc. č. 579/2 evidovanej na LV č. XXXX k.ú. B. G., pričom tu treba poukázať na to, že žalovaný nadobudol vlastnícke právo k uvedenej parcele jednak čo sa týka veľkosti spoluvlastníckeho podielu 1/2 rozsudkom tamojšieho súdu č.k. 2C 251/92 - 118 zo dňa 14.1.1997 a následne ďalší spoluvlastnícky podiel o veľkosti 1/2 kúpnu zmluvou uzavretou s Obcou Nižné Ružbachy, ktorej vklad do katastra nehnuteľností bol povolený pod V 655/2001. Ak by aj uvedená kúpna zmluva bola neplatná, čo však súd

prvého stupňa nemal nijako preukázané, žalovaný by už s poukazom na uvedený rozsudok tamojšieho súdu musel ostať hoci len podielovým, ale spoluvlastníkom celej nehnuteľnosti. Rovnako čo sa týka nehnuteľností nadobudnutých žalovaným na základe notárskej zápisnice N 390/00 prvostupňový súd poukázal na to, že ako vyplýva z archívnych dokumentov predložených Správou katastra Stará Ľubovňa, žalovaný už v čase vydania tohto osvedčenia vystupoval na príslušných listoch vlastníctva ako podielový spoluvlastník dotknutých nehnuteľností zapísaný ako Urbárna spoločnosť, 065 02 Nižné Ružbachy, IČO: 31946950. Rovnako súd prvého stupňa nemohol akceptovať ani tvrdenia žalobcu, resp. jeho právneho zástupcu o tom, že je u žalobcu daný stav právnej neistoty, nakoľko by mohlo dôjsť k tomu, že v budúcnosti bude vyporiadavať vlastnícke vzťahy vzhľadom na stav malej vodnej elektrárne opakovane s poukazom na to, že MVE predstavuje aj určité zátopové územie a mnoho zo sporných parciel týmto môže byť dotknutých. Podľa súdu prvého stupňa by sa ani tu neodstránila vyhovením žalobe žalobcom tvrdená neistota v jeho postavení ako vlastníka stavby vo vzťahu k pozemkom pod stavbou. Tu treba zdôrazniť aj to, že žalobca pritom nijako nekonkretizoval, o ktoré parcely sa má vo vzťahu k zátopovému územiu jednať. Z uvedených dôvodov súd návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol. Vzhľadom na to, že nepreukázanie naliehavého právneho záujmu na strane žalobcu bráni súdu, aby vec vecne preskúmaval, súd prvého stupňa z tohto dôvodu zamietol aj ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania žalobcom navrhnuté. O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p., pričom za jeden úkon právnej služby považoval súd prvého stupňa za dôvodné priznať po 55,49 Eur.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný, a to proti výroku o náhrade trov konania a navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok v napadnutom výroku zrušil a vrátil vec súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie, alternatívne navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnuté rozhodnutie v napadnutom výroku tak, že žalobcu zaviazal k náhrade trov konania v súlade s ich vyčíslením v písomnom podaní žalovaného, a to vo výške 3.490,94 Eur. Odvolateľ v odvolaní ďalej poukázal na to, že súd prvého stupňa pochybil, keď pri určení tarifnej hodnoty, z ktorej sa vypočítava sadzba tarifnej odmeny, aplikoval sice správnu normu, ale jej obsah interpretoval nesprávne, keď podľa názoru súdu prvého stupňa pri určení základu tarifnej odmeny za právne služby treba vychádzať zo sadzby stanovenej pre spory s neoceniteľnou hodnotou veci a popri tom ju nesprávne interpretoval aj v tom, že pre určenie tarifnej hodnoty veci platí rovnaký princíp, ako pri určení výšky súdneho poplatku vo veciach o určenie, či zapretie vlastníckeho práva, a to bez ohľadu na hodnotu nehnuteľností. Odvolateľ ďalej namietal závery súdu prvého stupňa, že žalovaný hodnotu predmetu sporu dostatočne nepreukázal a že v danom prípade by bolo možné hodnotu všetkých pozemkov zistiť len s nepomernými ťažkosťami, čo zrejme viedlo súd prvého stupňa k nesprávnemu právnomu záveru, že pri stanovení základu tarifnej odmeny vychádzal zo sadzby stanovenej pre spory s neoceniteľnou hodnotou veci. Ďalej poukázal na kópiu znaleckého posudku pre stanovenie všeobecnej hodnoty lesných pozemkov s tým, že v danom prípade nie je možné dospieť k záveru, že hodnotu veci možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami, pretože hodnota nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu, sa dá zistiť bez akýchkoľvek ťažkostí, keď existuje právna úprava na oceňovanie nehnuteľností a súčasne existuje aj právna úprava, v prílohe ktorej sú zákonom ustanovené ceny lesných pozemkov a poľnohospodárskej pôdy, ktoré sú základom pre vyrubenie dane z nehnuteľností.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca, ktorý navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a prejednanie. Odvolateľ v odvolaní okrem iného uviedol, že má za to, že majetok - nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto konania, podliehali režimu zákona č. 81/1949 Zb. o úprave právnych pomerov pasienkového majetku bývalých urbárikov, komposesorátov a podobných právnych útvarov. V súlade s ustanovením § 1 ods. 1 citovaného zákona tento poľnohospodársky majetok „ex lége“ prešiel do majetku družstva. Takýto právny stav trval až do nadobudnutia účinnosti tzv. reštitučných zákonov, kedy mali možnosť pôvodní spoluvlastníci v prekluzívnych lehotách si jednak obnoviť pôvodné spoločenstvá vlastníkov/spoluvlastníkov pozemkov - spoločnej nehnuteľnosti a jednak uplatňovať si svoje nároky na pozemky. Ak tak pôvodní spoluvlastníci neurobili v zákonom stanovených lehotách, ich nároky sa jednoznačne prekludovali - resp. vlastnícke právo sa neobnovilo. Na tom nič nemôže zmeniť ani osvedčenie o vydržaní, ktoré naopak potvrdzuje, že išlo o iný právny titul, ako obnovenie pôvodného pozemkového spoločenstva ako nedeliteľného majetku. Ak teda žalovaný nemohol zákonným spôsobom nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, ako to v súčasnosti vyplýva z príslušných zápisov v katastrálnych operátoch katastra nehnuteľností príslušnej správy katastra, nemôže vystupovať ako vlastník a zasahovať do aktivít a činností odvolateľovej obchodnej spoločnosti, vystupovať ako účastník konania a subjekt práva odvíjajúci sa od existencie majetku. Súd prvého stupňa sa v celom konaní zamerával výlučne na jednu stranu danej veci a vyžadoval

preukázanie naliehavého právneho záujmu a na druhej strane úplne opomenul skutočnosti, na základe ktorých má odvolateľ za to, že účinky zhora uvedeného postupu sú také, na ktoré „ex offa“ musí prihliadať aj v rámci toho - ktorého rozhodovania (a to bez ohľadu na naliehavý právny záujem) súd. K otázke naliehavého právneho záujmu odvolateľ poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo 11/2007 s tým, že oporu jednoznačne treba vidieť v ust. § 39 Občianskeho zákonníka - nulitnosti právneho úkonu - osvedčenia o vydržaní, a to za stavu, ktorého dôsledkom je vznik nedeliteľného vlastníctva majetku pozemkového spoločenstva - a prihliadanie na túto nulitnosť „ex offa“. V rozhodovacej praxi súdov sa ustálilo, že žalobca má právny záujem na žiadanom určení, ak by bez tohto určenia bolo ohrozené jeho právo alebo právny vzťah, ktorého je účastníkom, alebo ak by sa jeho právne postavenie bez takéhoto určenia stalo neistým. Cieľom určovacej a aj negatívnej žaloby je vydanie rozsudku, výrok ktorého odstraňuje žalobcovu neistotu určení, či tu právo alebo právny vzťah (v prípade určenia neplatnosti zmluvy právny vzťah z nej vyplývajúci) je alebo nie je. Zákon pre procesnú prípustnosť žaloby teda predpokladá existenciu stavu neistoty žalobcu v tom, či ten-ktorý právny vzťah alebo právo je alebo nie je (rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5Co 136/2007). Odvolateľ ďalej poukázal na znenie rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Co 136/2007 obdobne aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 247/2006. Súd prvého stupňa sa v odôvodnení oprel výlučne o jednu stránku naliehavého právneho záujmu, ako a akým spôsobom sa právne postavenie žalobcu zmení. To ale podľa ustálenej judikatúry predstavuje len jeden z prvkov, ktorý je súd povinný skúmať. V tejto súvislosti poukázal na znenie rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 224/2008 s tým, že s poukazom na uvedené má odvolateľ za to, že takýmto rozhodnutím dôjde k odstráneniu spornosti v tom, že bude vždy konať a rokovať so skutočným vlastníkom predmetných pozemkov v súvislosti s realizovanou a existujúcou stavbou v jeho vlastníctve a nebude do budúca akékoľvek riziko spočívajúce v spochybňovaní takto uzavretých zmlúv a dohôd, k čomu v súčasnosti - ak by nedošlo k zmene (a aj v budúcnosti) mohlo dochádzať a dôjsť. Dôvodom je to, že v týchto prípadoch neplatia žiadne premlčacie práva, a preto sa tohto možno domáhať v budúcnosti bez časových obmedzení. V kontexte preukazovania naliehavého právneho záujmu treba tiež starostlivo zväžiť, ktoré konanie odporuje dobrým mravom a s akými právnymi dôsledkami (rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5Obo 29/2006). Odvolateľ ďalej poukázal na V6/1972 Výber rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SR, rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 56/2003 s tým, že súčasný stav v katastri nehnuteľností je taký, že nezodpovedá právnemu stavu opierajúcemu sa o tvrdené skutočnosti a je - bude ho možné kedykoľvek spochybníť. Je síce pravdou, že všeobecne platí zásada a stav vyplývajúci z katastrálneho zákona, že údaje sú právne záväzné, až do času kým sa preukáže opak, no na druhej strane je rovnako potrebné zohľadňovať úpravu Obč. zákonníka podľa ktorého „ex lege“ ide v určitých prípadoch o absolútne neplatné právne úkony - a to bez ohľadu na záznamy a zápisy v katastrálnom operáte. Právny záujem žalobcu na tom, aby nevznikali pochybnosti o tom, ktoré z týchto zákonných ustanovení je potrebné na daný prípad aplikovať, znamená oprávnený a legitímny naliehavý právny záujem. Pritom odvolateľ zvýraznil, že obidva prípady sa viažu na platnú právnu úpravu a nemožno absolutizovať žiadny z nich - tak ako sa to snaží zdôvodniť súd prvého stupňa argumentáciou o záväznosti zápisov v katastri nehnuteľností. V tejto súvislosti ani neobstojí odôvodnenie, na ktoré sa odvoláva súd prvého stupňa, keď podľa vyjadrenia správy katastra a OBÚ neprešli pozemky do vlastníctva štátu alebo obce, JRD - tieto orgány sú evidenčnými a ich vyjadrenia nemajú žiadnu právnu relevanciu. Absolutizácia len jednej stránky tohto právneho stavu znamená arbitrárny výklad platnej právnej úpravy a spôsobuje prepjatý formalizmus, čo je v hrubom rozpore so základnými princípmi právneho štátu - odmietanie spravodlivosti v kontexte naliehavého právneho záujmu. Zápisom (prípadne obnovením zápisu) vlastníctva by sa odstránil stav právnej neistoty žalobcu, pretože by nemusel prihliadať na stav vznikajúci „ex offa“ - v dôsledku zhora popísaného stavu. Takýto postup je odopretím spravodlivosti v zmysle ustálenej judikatúry európskych súdov, ale i judikatúry ústavného súdu.

K odvolaniu žalobcu sa vyjadril žalovaný, ktorý navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil a priznal žalovanému trovy odvolacieho konania.

K odvolaniu žalovaného sa vyjadril žalobca s tým, že odvolanie žalovaného v danej právnej veci právne neobstojí a je v rozpore s platnou právnu úpravou.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo podľa zásad upravených v ust. § 212 O.s.p., s nariadeným pojednávaním dňa 13. 11. 2012 a zistil, že odvolanie žalobcu je neopodstatnené a odvolanie žalovaného čo do výroku o náhrade trov konania je dôvodné.

Prvostupňový súd čo do výroku o zamietnutí žaloby správne zistil skutkový stav, správne z neho vyvodil právne závery a vo veci aj správne rozhodol, pričom odvolací súd sa v tejto časti stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, na ktoré v ostatnom odkazuje.

Odvolací súd na zvýraznenie správnosti napadnutého rozsudku vo výroku o zamietnutí žaloby a v súvislosti s odvolacími námietkami zo strany žalobcu uvádza.

Odvolací súd v zásade pripúšťa procesné právo na určenie, že právo alebo právny vzťah nie je.

Teda sa pripúšťa aj určenie, že určitý subjekt nie je vlastníkom nehnuteľností. Takýto určovací rozsudok však musí reflektovať na požiadavku, že každá vec má vlastníka a ak vlastníkom nemá byť žalovaný, musí byť niekto iný.

Údaje okrem iného o vlastníckom práve sú hodnoverné a záväzné, kým sa nepreukáže opak. Údaj o vlastníckom práve je dôležitý pre verejnosť z dôvodu právnej istoty a publicity katastra ako verejného registra.

Odvolací súd bude rešpektovať aj takýto žalobný návrh, ak bude možné tým istým súdnym rozhodnutím vykonať zmenu údajov o vlastníctve v katastri. Osoba, ktorá bola zapísaná pred žalovaným v katastri nehnuteľností, nie je viazaná súdnym rozhodnutím a môže mať aj výhrady k tomu, aby bola evidovaná ako vlastníka, najmä ak sa s vlastníctvom spájajú rôzne povinnosti daňové, obhospodarovacie a podobne.

Námietka odvolateľa vo vzťahu k prihladeniu súdu na nulitosť právneho úkonu ex offio by bola dôvodná a súd by sa musel ex offio zaoberať, ak by žalobca preukázal naliehavý právny záujem v súlade s ust. § 80 písm. c) O.s.p. Za situácie, ak žalobca naliehavý právny záujem nepreukázal, tak jeho námietka je neopodstatnená.

Odvolací súd tak, ako prvostupňový súd je v danej veci tohto názoru, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na určení, či tu právny vzťah je alebo nie je v zmysle ust. § 80 písm. c) O.s.p., a preto rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí žaloby je vecne správny.

Za takejto situácie odvolací súd postupom podľa § 219 O.s.p. napadnutý rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby potvrdil ako vecne správny.

Súd prvého stupňa nepostupoval správne pri výpočte priznanej náhrady trov konania, ak vychádzal z ust. § 11 ods. 1 písm. a) vyhl. MS SR č. 655/2004 Z.z. (ďalej len „vyhl.“). Podanou žalobou sa žalobca domáhal zapretia vlastníckeho práva. V tomto smere odvolací súd poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 119/2012 zo dňa 16.5.2012: „Pokiaľ je vec, právo alebo plnenie, ktoré je predmetom daného súdneho sporu, peniazmi oceniteľné, potom sa táto čiastka (suma) považuje za základ pre tarifnú hodnotu, a to aj vo veciach určenia vlastníckeho práva k takejto veci, pretože citovaný právny predpis dôsledne rozlišuje situácie pre náhrady trov konania, kedy je predmet právneho sporu, o ktorom vlastníctve sa rozhoduje, peniazmi oceniteľný, a kedy nie je. Preto nie je možné vychádzať z názoru, že daná situácia nie je právom regulovaná a že vždy, keď je predmet konania určenie vlastníckeho práva k veci, nemožno tento predmet konania peniazmi oceniť z hľadiska tarifnej odmeny podobne, ako je to pri vyrubovaní súdneho poplatku za určovací návrh na začatie konania podľa zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“). Inými slovami, explicitná úprava § 9 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. vylučuje použitie § 11 ods. 1 písm. a) cit. vyhlášky a rovnako aj príslušných ustanovení zákona o súdnych poplatkoch.“ Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že hodnotu sporných pozemkov je možné určiť (predložený znalecký posudok). Na základe uvedeného odvolací súd rozsudok vo výroku trovách konania zrušil v zmysle ust. § 221 ods. písm. h) O.s.p. a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.